

KRÖNIKÖR**Ekonomisk frihet skapar välstånd****Krönika av Pär Krause**

Tvärtemot vad som ofta görs gällande i debatten så skulle Sveriges välfärd gynnas om skatterna sänktes rejält, arbetsmarknaden avreglerades och den offentliga sektorn bantades.

Slutsatsen kan tyckas kontroversiell, om än knappast ny, men likväl är många snabba med att avfärda den som nyliberalt nonsens. Men ståndpunkten har faktiskt stöd i faktiska siffror.

För trettonde gången i ordningen har den Washingtonbaserade tankesmedjan Heritage Foundation tillsammans Wall Street Journal gjort sin årliga sammanställning över den ekonomiska friheten i en rad olika länder - Index of Economic Freedom.

Genom att väga samman tio olika parametrar tilldelas varje land ett indextal, som visar ur pass "ekonomiskt fritt" landet är. Ett land får ett högre index, alltså antas vara mer ekonomiskt fritt, om undersökningen kan visa på faktorer som ett lågt skattetryck, färre regleringar på arbetsmarknaden, enklare regelverk för företag, och en mindre offentlig sektor.

Ekonomisk frihet har kanske inget värde i sig, om det inte vore så att det samtidigt leder till högre ekonomiskt välstånd. För sammanställningen visar ett klart samband mellan ett lands grad av ekonomisk frihet och landets bruttonationalinkomst, BNP, per person. Ju högre ekonomisk frihet desto rikare är befolkningen.

Det kanske mest intressanta är när graden av ekonomisk frihet ställs mot andra samhällskriterier än de rent matematiska ekonomiska - kriterier som ofta tillåts vara måttstocken för hur "bra" ett samhälle är. Det kan vara kriterier som fördelningen av det ekonomiska välståndet, sysselsättning och utbildning, politisk demokrati och förekomsten av barnarbete.

Och resultaten är också här tämligen entydiga. Den politiska friheten är genomgående större i länder med hög grad av ekonomisk frihet, arbetslösheten lägre och förekomsten av barnarbete mer sällsynt i länder med stor ekonomisk frihet.

Det som möjligen skulle kunna ge skeptiker rätt är att de ekonomiska skillnaderna inom landet vid en första anblick kan tyckas större i länder med hög grad av ekonomisk frihet. Men det beror inte på att de fattiga är fattigare - tvärtom så är faktiskt lönerna högre i ekonomiskt friare länder - utan på att det där finns fler människor som är riktigt rika.

Att några har det riktigt gott ställt kan då tyckas vara ett billigt pris för att också det stora flertalet, inklusive de sämst ställda, kan ha en drägligare tillvaro.

Vad indexet också visar är att när den generella graden av den ekonomiska friheten ökar globalt – vilken den gjort det senaste decenniet - så minskar de ekonomiska skillnaderna mellan länder. Världen blir mer jämlik när fler länder tar sig ur fattigdomen genom

marknadsekonomi och handel. Vad som främst behövs för att fattigdomen ska fortsatte ned är alltså inte resursöverföringar från rika till fattiga - populärt kallat bistånd - utan liberaliseringar och marknadsekonomiska reformer i fattiga länder.

Detta stärks av det faktum att många av de länder som under många år varit, och fortfarande är, de största mottagarna av internationellt bistånd - inte minst från Sverige - hamnar långt ned på listan både när det gäller ekonomisk frihet och ekonomiskt välstånd.

Hur ser det då ut för Sverige?

Jodå, hyfsat, skulle man kunna säga. Vi kommer på 21:a plats i ekonomisk frihet bland de drygt 160 länder som ingår. Men det betyder samtidigt att vi på kort sikt inte avancerat, och att avståndet till de länder med störst ekonomisk frihet är fortsatt stort. Vad som drar ned Sveriges betyg är främst höga skatter, stor offentlig sektor samt en reglerad arbetsmarknad.

Här har den nya regeringen utan tvekan en utmaning. För ambitionen för en borgerlig regering torde väl vara att klättra på listan över ekonomisk frihet, eller...?

Högst upp hamnar (som vanligt) Hongkong och Singapore, följda av Australien och USA. Vad som i övrigt kan uppmärksammas är att våra grannländer Estland, Danmark, Island och Finland alla har större ekonomisk frihet än Sverige.

Många är nog de kritiker som hävdar att mätningarna över ekonomisk frihet minst lika mycket speglar värderingarna hos dem som gör sammanställningen som de speglar verkligheten. Men slutsatserna kan knappast negligeras, och de som hävdar att bättre förutsättningar för företagande, handel och tillväxt *inte* skapar välstånd har mycket att bevisa.

Pär Krause

08-545 871 35

par.krause@realtid.se